

Brief aan God

Felix Sperans

Uitgeverij Gelderland

Dag God,

Stoort het je dat ik je even stoor?

God, ergert het je niet dat zo'n nietig pluisje als ik zich zomaar gewaardigt om zich rechtstreeks en onaangekondigd tot jou te wenden, jij die allicht zoveel meer bent dan ik, waarschijnlijk zelfs zoveel als het hele universum samen, zoals onze vriend Spinoza dacht en beweerde. Maar, als ik je stoor of erger God, vergeef me dan mijn vrijpostigheid en bedenk bij jezelf dat alle vragen, op- en aanmerkingen, ja zelfs kritiek die ik op jou schik af te vuren, enkel en alleen ontsproten zijn uit een getormenteerde geest, en schenk daar dus niet meer aandacht aan dan je zelf wilt, of kunt verdragen. Desnoods leg je deze brief gewoon naast je neer, gelezen of niet. Ik denk dat ik al blij zal zijn als ik hem zal kunnen en mogen schrijven, als jij me niet ziek maakt of, erger nog, laat sterven voor deze brief af is.

God, wie of wat je ook bent, dit is de laatste wanhoospoging die ik onderneem om jou op een of andere manier op het spoor te komen. En, als het niet te veel gevraagd is, dan had ik graag gehad dat jij je zou willen gewaardigen om met mij contact op te nemen, op welke manier jezelf ook maar verkiest. Zelfs, als je liever uitlegt aan een van mijn medemensen hoe een en ander hier in elkaar steekt, dan is mij dat ook al goed. Die bevoorrechte ziel zal jouw mededelingen dan wel vlug wereldkundig maken, en zo weten we het straks allemaal. Maar ik, ik slaag er alleszins niet in om voeling met jou te krijgen, op geen enkele manier. Ik heb al alles geprobeerd: veel gebeden, nog meer gemediteerd, herhaaldelijk gesmeekt, dikwijls op bedevaart geweest, kaarsen met hopen laten branden, ja zelfs ook al wel eens gevloekt, feitelijk nogal veel, ja zelfs wat teveel misschien, en daarom wil ik mij daar met deze onmiddellijk voor verontschuldigen, God. Ik had dat misschien beter niet gedaan, en verder heb ik mijn hoofd gepijnigd en gebroken om te achterhalen wat ik verkeerd doe, of wat ik nog meer zou kunnen doen om jou te vinden. Ik heb ook vele boeken over jou gelezen, beter gezegd, boeken van mensen die beweren iets over jou af te weten. Het is allemaal verloren moeite gebleken,

dweilen met de kraan open, allemaal boter aan de galg, een pleister op een houten been, kortom: allemaal zinloze tijdverspilling en als jij daar niet vlug verandering in brengt, dan is straks mijn hele leven nog nutteloos verspild. En, daarom, jij bent zoveel meer en machtiger dan ik, zou ik je met deze willen vragen of jij zo goed zou willen zijn om zelf op een of andere manier naar mij toe te komen, of op zijn minst toch contact met mij te willen opnemen. Als je wilt natuurlijk. Anders is het ook maar zo. Maar, weet wel dat ik bereid ben, altijd en overal, dag en nacht, 24 uur op 24 uur, zondag en weekdag, om jou te ontvangen, waar en wanneer je dat ook maar wilt, zelfs de manier waarop jij dat zelf het liefst wilt doen, mag je zelf bepalen en kiezen. Mij is alles goed. Ik schik me wel naar jou. Onvoorwaardelijk! Kan ik wel anders, nietig stofje dat ik ben, jankend van onmacht aan een of andere rand van dit onvoorstelbaar grote en immens uitgestrekte universum?

God, mijn leven hangt hier van af. Bij wijze van spreken toch alleszins. Als ik jou niet kan spreken of mag kennen, nog voor ik sterf, dan zal ik mijn verblijf hier op dit ondermaanse als verloren beschouwen, als zijnde totaal mislukt, ja zelfs als nutteloos, zinloos en absurd te zijn geweest. Er is hier immers maar één zaak in dit tranendal, waar ik mijn leven lang al naar op zoek ben, wat ik boven alles zou willen, en dat is, op welke manier ook, contact kunnen krijgen met jou.

God, zoals je weet, dat hoop ik tenminste toch, sta ik intussen al voor de poort van hemel of hel. Het is nu of nooit, erop of eronder! Laat mij nu toch niet langer meer in de steek. Straks stik ik nog van frustratie, vertwijfeling en verdriet, om van ontgoocheling, wanhoop en dies meer nog maar te zwijgen. Ik voel mijn leven zo verloren gaan, als droog zeezand door mijn vingers rijzen; mijn krachten nemen af, met de dag, zienderogen zelfs, en mijn doel is nog altijd niet bereikt, lijkt me zelfs nog even ver van mij te zijn verwijderd als toen ik het mij destijds voor ogen stelde, en toen ik besloot, al heel jong zelfs, zoals je nog wel zult weten, om de rest van mijn dagen niets anders meer te doen dan naar jou te zoeken. Jij moet toch ergens te vinden zijn? Iemand moet jou ooit toch als eerste op het spoor ko-

Bijbelse wijsheid(?)

God, waarom heb jij ons in dit tranendal neergezet en meteen totaal verweesd achtergelaten? Had je geen betere plaats om je sukkels te deponeren? Ons leven hier slaat immers nergens op, korte, ietwat leukere opflakkingen niet te na gesproken. Als we dat soort versnaperingen tussendoor al eens niet kregen, dan pleegden we zeker allemaal zelfmoord, en dat zou nog niet te lang duren, vrees ik.

God, waarom heb je ons dit leven met al zijn lasten en andere ongemakken toch aangedaan, als we uiteindelijk toch moeten sterven? Waar hebben wij dit aan verdiend? Wat hebben wij jou in 's hemelsnaam toch misdaan? Wil je voorbeelden, God?

Mag ik het dan, bij wijze van voorbeeld, misschien eerst even over mezelf hebben, zodat ik niemand anders in diskrediet breng, want eerlijk gezegd, ik ken heel wat mensen die er nog veel erger aan toe zijn dan ik. Eerst over mij dus. Als voorsmaakje misschien.

Mijn ouders waren allebei maar ongeletterde simpele boeren. In hun tijd verkeerden de meeste stervelingen trouwens in hetzelfde geval. Dat was toen eerder regel dan uitzondering, gewoon schering en inslag. Niets om over te klagen dus. Zo waren mijn beide ouders bijvoorbeeld maar tot hun elfde jaar naar school mogen gaan. Van dan af aan moesten ze thuis meewerken op de boerderij. Toch waren ze, tien jaar later al, slim genoeg om uit zichzelf te weten, te beseffen en te beslissen dat ze geen kinderen op deze wereld zouden neerzetten. Ten eerste was hier toen volgens hen al veel te veel volk op aarde, ten tweede zijn zij middenin de economische crisis van de jaren dertig getrouwd, helemaal geen gemakkelijke tijd, zeker niet voor arme mensen en hun kinderen, maar vooral wilden mijn ouders geen kind dit aardsmoeilijke leven aandoen, met of zonder economische crisis. Zij weigerden om zelfs maar één kind te verdoemen tot een leven vol wroeten en afzien, gevolgd door de dood. Wat meer zouden zij hun kinderen immers te bieden hebben? Zo goed als niets! Afblijven dus! Niet doen! En daarom besloten mijn ouders aan coïtus interruptus ("binnen dorsen, maar buiten wan-

nen," noemde mijn vader dat in zijn simpele boerentaal) te zullen doen. Maar dan gebeurde dit.

Het was begin april van het vervloekte jaar 1943. Het was toen nog volop oorlog, weet je nog, God? Even tussen haakjes. Heb jij Hitler ook geschapen? Waarom toch? Nog geen spijt van? Wij anders wel!

Het was dus begin april 1943 toen mijn vader op een avond aan mijn moeder vroeg of hij nog eens "mocht."

'Als je maar voorzichtig genoeg tewerk gaat,' waarschuwde moeder haar man eens te meer, 'en als je maar niet te lang blijft "dorsen" in mijn onderbuik, maar je vlug genoeg uit me terugtrekt om buiten te gaan "wannen."' Dat was dan afgesproken. Maar dan deed of liet jij dit gebeuren, God.

Net toen mijn vader zich uit zijn "dorsvloer" dacht terug te trekken, liet jij bij ons in de buurt een bom ontploffen. Zit jij daar voor niets tussen, God? Wie dan wel? De Duitsers? En, wie heeft de Duitsers dan geschapen en ze op het idee gebracht om juist op dat ogenblik en op die welbepaalde plaats een bom te doen ontploffen? Of, maken wij onze gedachten zelf? Ik dacht nochtans dat wij die krijgen opgedrongen van jou. Ik zou, met de beste wil van de wereld, alleszins niet weten hoe en welke gedachten ik wel zou moeten of kunnen maken. Wisten de Duitsers dat dan wel? Ik vrees van niet!

Maar goed, door al dat gedoe schrokken mijn vader en mijn moeder zodanig dat mijn vader zijn zaad in moeders onderbuik spoot. "Geen erg," dacht mijn vader hardop, "niet elk schot levert een haas op." Maar die haas zit hier intussen wel te typen, en loopt hier al enkele tientallen jaren erg tegen zijn zin rond. Ik heb daar alleszins geen schuld aan, God, en ik heb daar, bij mijn weten toch niet, zelfs niet eens om gevraagd, net zomin als mijn ouders trouwens. Die hebben er integendeel alles aan gedaan om deze ramp te vermijden en te voorkomen. Wie of wat treft dan wel schuld voor mijn bestaan? Het noodlot? Ik dacht dat jij dat was, God. Spreek me tegen als ik ernaast zit, want ik kan het ook niet helpen dat ik zo denk en niet anders. De paters, waar ik op internaat was, weet je nog, hebben mij dat alleszins zo geleerd: alles kwam van God! Nu jij! En die paters geloofde ik hoor, want die gaven ons te kennen dat zij jouw plaatsvervangers

De Mensenzoon

Naar het schijnt, God, volgens overlevering en traditie, maar volgens mij alleen maar volgens wat verouderde literatuur, heb jij, zo'n dikke tweeduizend jaar geleden, je enige zoon naar ons gestuurd. Wat is die hier komen doen, God? Een gedweeë kerel was het zeker niet, een diplomaat al evenmin. Het was eerder een rebel. Hij wist overal wel iets op aan te merken en gaf meermaals de indruk dat hij alle wijsheid in pacht had. Is die hier nogal tekeer gegaan, zeg. Geen wonder dat ze hem hier aan het kruis geslagen hebben. Daar viel immers geen land mee te bezeilen. De mensen waren hem hier dan ook binnen de kortste keren beu, op enkele uitzonderingen na, allemaal mannen dan nog wel, een enkele vrouw niet te na gesproken. Maar waarom volgden die hem, om zodoende zelf wat in de belangstelling te komen staan, vrees ik. Of was het misschien om niet langer meer te moeten werken? Maar, tot daar nog aan toe. Erger is wat hij hier allemaal is komen zeggen en doen. Ik zal je daar vlug eens enkele staaltjes van voor de voeten werpen als ik mag.

Weet je wat hij onder andere zei, God: 'Denk niet dat ik gekomen ben om vrede te brengen op aarde. Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard. Want ik kom een wig drijven tussen een man en zijn vader, tussen een dochter en haar moeder en tussen een schoondochter en haar schoonmoeder; de vijanden van de mensen zijn hun eigen huisgenoten!'

Nu jij! Geloof je me niet, beste God? Kijk dan je Bijbel er nog maar eens op na en sla Mattheus open, hoofdstuk 10 verzen 34 tot en met 36. Schrik jij daar niet van, als je zoiets leest? Mij moet die kerel hier zo'n uitspraken niet in mijn gezicht komen slingeren. Je zoon, dat was een oproerkraaiër, God, een ruziestoker en dat deed hij dan nog in de beste huisgezinnen. Toch maar normaal zeker dat we die naar jou teruggestuurd hebben. Maar, jij wilde hem blijkbaar ook niet zo meteen terug hebben, zo dunkt mij tenminste, want nog geen drie dagen later stond hij hier al terug. Maar ook toen brandde zijn haring weer niet, want vijftig dagen nadien heeft hij

de eer aan zichzelf gehouden en is hij het hier op eigen houtje terug afgestapt.

God, als hij daar ergens bij jou in de buurt verblijft, doe ons dan een plezier en houd hem daar. Ons heeft hij enkel een hoop last bezorgd en over jou, of leven na de dood, wist hij niet veel zinnigs te vertellen. En hoe wij hier moesten leven? Spijtig genoeg hebben veel te veel mensen zijn dwaze raad gevolgd, anders waren wij er hier nu allicht stukken beter aan toe. Zeg nu zelf, je vijanden beminnen, hoe doe je dat, wie kan dat, en waar zou dat al goed moeten voor zijn? Of kan jij water en vuur met elkaar verzoenen? Zeg ons dan hoe dat kan en moet? Nochtans heb jij ons als (potentiële) vijanden geschapen, is het niet? Waarom zouden wij jouw opus magnum(?) moeten veranderen, of heb jij je werk niet goed gedaan dan?

God, jij hebt de mensen als vijanden geschapen en nu zouden wij van die vijandgenootschap een wereldwijde vriendenkring moeten maken. Sorry, maar dat is teveel gevraagd van het goede, veel te veel als je het mij vraagt. Dat kan je niet verwachten van zulke simpele twistzieke zielen als jij ons geschapen hebt. Eerst komt je zoon hier vijandschap stuiken en dan moeten wij de problemen die hij (en jij?) geschapen heeft zelf maar zien op te lossen. Dat is toch het onmogelijke van ons vragen. Dat is toch de wereld op zijn kop, onrechtvaardigheid ten top.

Maar goed, naar het schijnt heeft je zoon zo tussendoor, hier en ginder, ook al eens iemand genezen. Dus, zo op het eerste gezicht was hij niet akkoord met jouw manier van doen. Jij maakt de mensen ziek, en dan komt hij die hier genezen. Was dat geen schijn, God, of doorgestoken kaart? Nergens lees ik wat er van die zogezegd genezen mensen achteraf geworden is. Hoe lang heeft die genezing geduurd, en heb jij ze dan later toch weer niet terug ziek gemaakt? Waaraan zijn ze anders gestorven? En dan nog God, waarom heeft je zoon, Jan, Piet en Pol wel genezen, en al die anderen niet? Waarom toen en daar en niet langer meer hier en nu? Een en al discriminatie lijkt me dat. Niets om trots op te zijn, denk ik zo bij mezelf. Iedereen gelijk voor de wet, zou dat geen beter principe zijn geweest? Nooit aan gedacht, God? Jij niet, en je zoon ook al niet?

De filosoof en de gek

God, even heb ik nog met de gedachte gespeeld om voorgaande titel te veranderen in “De filosoof is gek,” want zeg nu zelf, moet je niet wat gek zijn om naar de waarheid en de zin van het leven op zoek te gaan? Onze filosofen zouden onderhand toch al moeten doorhebben dat “de waarheid” zich niet laat kennen, voor zover ze al bestaat.

Toch hebben sommigen van die kerels al wel een en ander uit hun mouw weten te schudden, dat het overdenken meer dan waard is. Of je daar op het einde van de rit veel wijzer van wordt, dat durf ik te betwijfelen, maar toch. Neem nu Spinoza.

Spinoza is mijn lieveling onder de filosofen, God, vooral omwille van het feit dat hij beweerde: “God is in ons en wij zijn in God.” Die bewering heeft me niet koud gelaten en acht ik wel voor mogelijk, maar of ik daar ook maar één stap verder mee kom, dichter bij jou, dat durf ik nog te betwijfelen.

Weet je wat ik al die filosofen zou willen aanraden, God – kan jij hun dat niet influisteren? – dat ze eerst eens wat grondiger en dieper zouden willen nadenken vooraleer ze een woord op papier zetten. En dan zou ik hun willen voorstellen om alleen één enkel boek te schrijven, liefst op het einde van hun leven, nadat ze tijd genoeg gehad hebben om na te denken en zich wat te bezinnen. In dat ene boek, zo zou ik hun willen verzoeken, zouden ze dan enkel het volgende mogen in vermelden:

Geachte lezers,

Ik ben Jan Jansen en heb tientallen jaren nagedacht over alles en nog wat, maar, en dat spijt me erg, de zin van ons leven, of de waarheid, ben ik nog altijd niet op het spoor gekomen. Nu ben ik moe gezocht en laat ik de rest van de bladzijden van dit boek blanco, en dat enkel en alleen in de hoop dat jij daarop wilt vermelden wat jij tijdens je leven zoal allemaal aan de weet bent gekomen.

Maar, beste lezer, als jij dit boek ooit volgeschreven krijgt, dan mag je het onder geen enkel beding naar mij terugsturen. Ik wil in de verste verte niet weten welke

dwaalsporen jij allemaal hebt bewandeld om de waarheid te ontlopen. Dat doe ik zelf wel!

Veel geluk ermee,
Jan Jansen

Zeg nu eens eerlijk, God, is er ook maar één sterveling die meer over jou, of over de waarheid en de zin van het leven te zeggen heeft? Neen dus! Wel, zouden al die vermeende filosofen de mensen dan niet beter met rust laten en ze hun halfslachtige ideeën niet langer blijven opdringen? In plaats van al die filosofen te lezen, of te bestuderen, zouden wij beter toch zelf wat nadenken, is het niet? Maar goed, ik ga die heren niet afvallen. Zij hebben ook maar geprobeerd om goed te doen, in de stille hoop om de mensen zo iets bij te brengen waar ze konden op verder denken en bouwen.

Toegegeven, ik ben in hetzelfde bedje ziek. Ik heb ook al dikwijls gedacht dat ik iets wist en dat ik dat aan mijn medemensen moest kond doen door er een boek over te schrijven. Maar nu, nu ik meer dan waarschijnlijk aan mijn laatste boek bezig ben, nu kan ik niet anders zeggen dan: 'Sorry, mensen, maar ik wist het ook niet, zelfs al dacht ik destijds dat ik wél iets wist. Maar nu, eindelijk nu, weet en besef ik dat ik "niets" weet. En, als jij toch zo graag wél iets zou willen weten, zet je dan maar zo vlug mogelijk aan het denken en het zoeken. Hopelijk heb je daar dan meer geluk bij dan ik, ook al ben ikzelf uiteindelijk wél tevreden over mijn zoektocht. Nu weet ik tenminste dat ik "niets" weet, en, voor zover ik het bekeken heb, valt hier niet méér te weten. Stoppen met zoeken en schrijven dus. Mijn werk zit erop. Opdracht volbracht!

Wat ik dan wel ga doen, God? Datgene wat jij me dwingt te doen, wat dat ook zal zijn. Uit mezelf heb ik niet de minste behoefte meer om wat dan ook nog te doen, maar uit ervaring weet ik dat ik bij ge-regelde tussenpozen als bezeten raak om toch weer iets te gaan doen, gewoon omdat ik dan denk dat die bezigheid dan nuttig en nodig is. Ben jij dat die mij zo opjaagt om telkens weer met iets anders aan de slag te gaan, God? Wie of wat het ook is, het is als een bezetenheid,

‘God, wie of wat je ook bent, dit is de laatste wanhoopspoging die ik onderneem om jou op een of andere manier op het spoor te komen... Ik heb al alles geprobeerd: veel gebeden, nog meer gemediteerd, herhaaldelijk gesmeekt, dikwijls op bedevaart geweest, kaarsen met hopen laten branden, ja zelfs ook al wel eens gevloekt, feitelijk nogal veel, ja zelfs wat teveel misschien... en verder heb ik mijn hoofd gepijnigd en gebroken om te achterhalen wat ik verkeerd doe, of wat ik nog meer zou kunnen doen om jou te vinden. Ik heb ook vele boeken over jou gelezen, beter gezegd, boeken van mensen die beweren iets over jou af te weten. Het is allemaal verloren moeite gebleken...

Weet wel dat ik bereid ben, altijd en overal, dag en nacht... om jou te ontvangen, waar en wanneer je dat ook maar wilt, zelfs de manier waarop jij dat zelf het liefst wilt doen, mag je zelf bepalen en kiezen. Mij is alles goed. Ik schik me wel naar jou. Onvoorwaardelijk! Kan ik wel anders, nietig stofje dat ik ben, jankend van onmacht aan een of andere rand van dit onvoorstelbaar grote en immens uitgestrekte universum?...

Mijn krachten nemen af, met de dag, zienderogen zelfs, en mijn doel is nog altijd niet bereikt, lijkt me zelfs nog even ver van mij te zijn verwijderd als toen ik het mij destijds voor ogen stelde, en toen ik besloot... om de rest van mijn dagen niets anders meer te doen dan naar jou te zoeken. Jij moet toch ergens te vinden zijn? Iemand moet jou ooit toch als eerste op het spoor komen. Waarom mag ik dat niet zijn?...

Misschien zoeken wij verkeerd. Op de verkeerde plaats? Op de verkeerde manier? Maar, als wij je niet kunnen of mogen vinden of kennen, waarom zoek jij ons dan niet? Waarom laat jij je niet aan ons kennen? Wat voor soort God ben jij wel? Toch maar een illusie? Maar wie of wat houdt heel dit gedoe hier dan draaiende, ook al draait het hier vierkant, zo dunkt mij tenminste?... Ik zou je toch zo graag uit je hok lokken, mijn God. Maar hoe?

Felix Sperans

‘Het werk van Felix Sperans biedt iets wat ik in “echte” literatuur vaak mis. Hier is iemand aan het woord die weet waarover hij het heeft en het in ongekunstelde, heldere zinnen neerzet.’

Kristien Hemmerechts, schrijfster

‘Geen taboe, geen stigma. Dat maakt het werk van Felix Sperans zo bijzonder.’

Mieke Craeymeersch, directeur Similes

uitgeverij
GELDERLAND
BOEKEN | KRANTEN | TIJDSCHRIFTEN

ISBN 978-94-91826-44-3

9 789491 826443 >